

jan 1918

Anhålles om införande i tidningarna av nedanstående.

Livsmedelsinventeringen

Förklaring av formulären

Då den oinvidge får inventeringsformuläret i sin hand, kan det hända att han är i behov av handledning vid dess ifyllande. Men då livsmedelsnämndens medhjälpare icke torde hinna ifylla formulären i varje hushåll, måste var och en med egna krafter försöka behörigen ifylla desamma. Ett förklarande ord i tidningarnas spalter är därför av behovet påkallat. Enklast belyses detta genom exempel. Låtom oss således taga ett sådant.

En jordbrukares självhushåll omfattar 10 personer: husbonden, vär-dinnan, 6 barn, dräng och tjänsteflicka.

På lägenheten finnas 10 kor, 1 tjur, 3 hästar och 6 svin.

Såningsplanen för instundande år har uppgjorts på följande sätt: 2 ha råg, 1 ha korn, 4 ha havre.

(Nu bör läsaren jämföra det nedanföljande med inventeringsformuläret, samtidigt följande med vardera.)

Å lägenheten finnes följande förråd:

	Förrådens storlek den 7 januari 1918	Jag får be- hålla för mitt hus- hålls uppe- hälle	Enligt livs- medels- nämndens förrordnan- de över- låtes
Vetemjöl finnes	5 kg	5 kg	—
Otröskad råg c. 10 hl eller	700 kg		
Omalen råg	1,000 »		
Summa	1,700 kg		
Till utsäde reserveras 2 × 175	350 »		
återstår	1,350 kg		

	Förrådens storlek den 7 januari 1918	Jag får be- hålla för mitt hus- hålls uppe- hälle	Enligt livs- medels- nämndens förordnan- de över- lätes
eller uppskattat i mjöl (100 kg spann- mål = 95 kg mjöl)	1,282.5 kg	—	—
Rågmjöl	300 »	300 kg	—
Otröskat korn	240 kg		
Omalet korn	400 »		
Summa	640 kg		
Till utsäde reserveras 1 × 240	240 »		
återstår	400 kg		
eller uppskattat i mjöl (100 kg korn = 75 kg kornmjöl)	300 »	20 »	—
Kornmjöl	40 »	40 »	—
Otröskad havre finnes 20 hl eller	900 kg		
Omalen havre	2,000 »		
Havre malen med skal	200 »		
Summa	3,100 kg		
varav jag behåller till ut- säde	1,200 kg		
för 3 hästar à 200 kg	600 »		
» 11 nötkreatur à 70 kg	770 »		
» 6 svin à 70 kg	420 »		
Summa	2,990 kg		
återstår således	110 kg		
eller uppskattat i mjöl (1 kg havre = ½ kg mjöl)	55 »	45 »	—
Havremjöl rensat från skal	25 »	25 »	—
Omalen blandsäd	300 kg		
varav avdrages ärter ung.	150 »		
återstår	150 kg		
eller uppskattat i mjöl	75 »	75 »	—

	Förrådets storlek den 7 januari 1918	Jag får be- hålla för mitt hus- hålls uppe- hälle	Enligt livs- medels- nämndens föreskrif- ter för över- lätes
Dessutom finnes å lägenheten:			
Gryn av alla slag	20 kg	20 kg	—
I deg ingående mjöl	25 »	25 »	—
Mjukt bröd	10 »	10 »	—
Summa spannmål	2,152.5 kg	580 kg	—

Kraftfoder finnes:

fodermjöl, kli, sorteringsaffall	kg
foderkakor eller foderkaksmjöl.....	»

Av övriga förnödenheter finnes dessutom å lägenheten:

	Förrådets stor- lek den 7 jan- 1918
Potatis	hl 80
Potatismjöl.....	kg 10
Smör	» 20
Kött eller fläsk.....	» 150
Socket	» 4
Sirap	» 1
Kaffe, den mängd som överstiger 3 kg per person.....	» —
Té, den mängd som överstiger 1 kg per person	» —
Tvål.....	» 15
Ljus.....	pak. 2
Petroleum.....	l. 20
Salt.....	» 45

Sålunda har formuläret behörigen ifyllts sedan vi till detsamma ännu foga bekräftelsen, att uppgifterna äro riktiga och dessutom givit vårt samtycke till att livsmedelsnämndens kontrollenter få verkställa granskning så vida de sådant önska.

Formulärets nedre del är fullt med *anmärkningar*. Av den erhålla vi viktiga upplysningar. Så finna vi, att *självhushållens ransoner* äro: för med *intellektuellt arbete sysselsatt person* och hans matlags medlemmar 6 kg per månad, eller således intill den 15 augusti $43\frac{1}{2}$ kg; ifall matlaget består *både av personer sysselsatta med intellektuellt arbete och av personer sysselsatta med kroppsarbete*, får för de sistnämnda behållas 8 kg per person och månad.

Om ett matlag består endast av personer som utföra *synnerligen tungt arbete*, får det i mån använda 9 kg spannmål per person eller således intill den 15 augusti $65\frac{1}{4}$ kg.

Övriga självhushålls spannmålsransoner äro 8 kg per månad eller således intill den 15 augusti 58 kg.

Likväl bör observeras, att uti Uleåborgs län samt i Pielisjärvi och Idensalmi härad av Kuopio län beräknas konsumtionsperioden till den 15 september, vadan spannmålsransonerna därstädes utgöra under hela konsumtionsperioden $49\frac{1}{2}$, $74\frac{1}{4}$ och 66 kg.

Varje hushåll, som innehar havre utöver utsädesbehovet och den mängd det är berättigat använda till kreaturens utfordring, måste använda 2 kg havremjöl i stället för 2 kg rågmjöl (4 kg havre = 2 kg havremjöl = 2 kg rågmjöl), såvida dessa till sådan förbrukning förslå. Därför har uti ovananförda exempel inberäknats 145 kg havremjöl i självhushållets brödsädesförråd, ty då i 8 kg spannmål bör ingå 2 kg havremjöl (= 4 kg havre), bör av 580 kg spannmål 145 kg vara havremjöl.

Vårt såsom exempel använda hushåll bör således erbjuda staten till inlösen:

1282.5	kg rågmjöl (= 1350 kg råg)
280.0	» kornmjöl (= 373.3 kg korn)
10.0	» havremjöl (= 20 kg havre).

För självhushållets underhåll får behållas, förutom den till utsäde och husdjurens utfordring reserverade kvantitet, den mängd som angivits uti 2 kolumnen, inalles 580 kg.

Ur anmärkningarna få vi även veta, att föreståndare för *sådant självhushåll, som består av flere matlag* (familjer), äger anmäla medels detta for-

mulär (N:o 1) hela sitt spannmålsförråd men *endast* sitt eget matlags spannmålsbehov. Rubriken i sista kolumnen ändrar han till »återstår». Sedan anmäler han å formulär N:o 9 hela självhushållets spannmålsförråd och behov. Anmärkas bör, att varje till ett självhushåll hörande matlag bör för sin del ifylla formulär N:o 1.

Uti anmärkningarna meddelas, att jordbrukaren får *till utsäde behålla* den kvantitet han år 1918 behöver för sin sådd, varvid utsädesmängden per ha beräknas på följande sätt:

per 1 ha vete	högst	200 kg
» 1 » råg	»	175 »
» 1 » korn	»	240 »
» 1 » havre	»	5 hl

(I Uleåborgs län räknas per 1 ha högst 300 kg korn).

Då i tabellen säden skall uppskattas i mjöl, bör följande beräkning följas:

100 kg vete	=	95 kg mjöl
100 » råg	=	95 » »
100 » korn	=	75 » »
100 » havre	=	50 » rent mjöl
100 » blandsäd	=	60 » mjöl.

Om blandsäden utgöres av kornhavre bör proportionen 100 : 60 användas eller utgöres blandsäden av ärthavre, och ärter får behållas, användes för den återstående havren icke proportionen 100 : 60, utan såsom ovan 100 : 50.

Ur anmärkningarna observeras ytterligare, att för husdjurens utfodring får behållas havre till ovannämnda kvantiteter endast under villkor, att motsvarande mängd kraftfoder ej finnes. Om t. ex. någon har fodermjöl m. m. dylikt

100 kg per häst
40 » » nötkreatur och
40 » » svin.

får han sålunda behålla havre

per häst	100 kg	
» nötkreatur	30 »	och
» svin	30 »	

Vidare observera vi av anmärkningarna, att potatis ej är underkastad beslag; likaså i enskilda hushålls ägo befintliga mindre partier *kaffe, té, petroleum, ljus* och *salt*. Handelslager av nämnda varor böra överlätas till staten.

Potatismjöl får varje hushåll behålla högst 5 kg per familjemedlem (uti vårt exempel skulle sålunda få behållas högst 50 kg). Återstoden bör emot ersättning överlätas till staten.

Smör får behållas högst 5 kg per hushållsmedlem (i vårt exempel skulle sålunda få behållas 50 kg). Återstoden säljes till staten.

Saltat eller rökt o. s. v. *kött* eller *fläsk* får behållas högst 20 kg per person (i vårt exempel således högst 200 kg). Överskottet säljes till staten.

Socker får behållas högst 5 kg per person (överskottet bör säljas till staten). De som innehava över 1 kg per familjemedlem, böra avstå motsvarande antal sockerkortkupper, varvid månadsransonen räknas till $\frac{1}{2}$ kg.

Sirap får behållas 5 kg per familjemedlem. Överskott säljes till staten. De som innehava mera än 2 kg per person böra avstå en månads sockerkupong för varje kilo sirap som behålles.

Tvål får behållas 3 kg per familjemedlem; överskott säljes till staten.

Här hava nu formulärets uppgifter blivit förklarade, liksom även själva formuläret blivit förtydligat.

Formuläret för senaste sammars spannmålsbeslag föreföll betydligt svårare att ifylla än detta. Det nya torde vara enklare. Och dessutom har ju ett likartat redan ifyllts så att nödig vana borde finnas.

Man måste på det livligaste hoppas, att envar försöker att alldeles klart, sakligt och samvetsgrant ifylla formulären. Endast på så sätt kunna vi hysa förhoppningen, att inventeringen skall giva önskat resultat.

